

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemati velja: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznaila (inserati) se sprejemajo in velja tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskani se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 72.

V Ljubljani, v sredo 31. marca 1886.

Letnik XIV.

Državni zbor.

Z Dunaja, 30. marca.

Vlada pa socialisti.

Včerajšnja seja državnega zbora bila je marsikateri zadevi znamenita. Nekaterih reči sem omenjal že včeraj, o nekaterih moram danes malo obširneje spregovoriti. Precej v začetku se je jezil se je profesor Kraus, da stenografični zapisnik zadnje seje ni prav natančen. Ko je govoril namreč Kronawetter o socialističnih zadevah in omenjal raznih dogodkov s socialisti in delavci, s katerimi je vlada boje jako neusmiljeno ravnala, ker je ponoči pri preiskovanju hiš stare žene in mlade deklice nage iz postelj podila, pisma prestrezala in odpirala, socialiste po grdih luknjah zapirala itd. itd., klicali so levičarji vladi: Odgovorite, odgovorite! V stenografičnem zapisniku pa teh besed ni; menda se je z višje strani stenografam ukazalo, pravi Kraus, da naj to izpustijo! Smolka je držnega gospoda profesorja zavrnil, da se od nobene strani stenografom ni nič ukazalo, ampak da je on (Smolka) stenografičnemu vodju že zdavnej pri neki priliki rekel, da naj takih medklicev v zapisnik ne sprejema, ako se ne vé, od koga da prihajajo. Ako se je toraj kaj izpustilo, zadeva krivda le njega. Sicer pa meni, da taki medklici ne spadajo v zapisnik.

Neslane opazke profesorja Krausa dale so ministrskemu predsedniku priliko, da je poprijel besedo in omenjal, zakaj Kronawetteru ni odgovoril. Policijski vodja bi bil sicer večidel na vse lahko odgovoril, ali s pismi bi ne bil mogel vsega dokazati, ker ni imel vseh pri sebi. Ravno tako bo tudi justični minister zavrnil vse, kar se je očitelo sodništvu. Zbornici bo menda bolj vstreženo, da se bo to zgodilo na podlagi uradnih pisem in zapisnikov, kakor pa s splošnjimi frazami ali izgovori. Živahni dobro-klici so pričali, da je zbornica v tej zadevi enih misel z ministrskim predsednikom.

Dasiravno je pa grof Taaffe natančnejši odgovor na Kronawetterove tožbe odložil za poznejši čas, se je vendar minister Pražak že včeraj oglašil in je povedal, da je zastran socialisti, ki je bil baje v tesni luknji zaprt v Plznu, nemudoma pozvedoval, da pa v omenjeni kaznilnici ni nobene take luknje, kakor jo je opisoval dr. Kronawetter, kteremu se je toraj v tej zadevi napačno poročalo. Kronawetter se je skušal proti koncu včerajšnje seje izgovarjati, češ, da se dotični dogodek ni pripetil v Plznu, ampak v Kartoveh pri Jičinu. Pa tudi ta trditev mu ni obveljala. Danes je namreč minister Pražak zopet vstal in rekel, da je pozvedoval in se prepričal, da se tudi v Kartoveh ni zgodilo, kar je trdil Kronawetter, in da tudi v Kartovski kaznilnici nobene take luknje ni. Enaka je menda tudi z nekaterimi drugimi pripovedki, ki jih je Kronawetter zadnjič spravil na dan. O tem govoru pripovedujejo, da so bili demokratični in delavski krogi Dunajski s Kronawetterom že nezadovoljni in da se je hotel s tem govorom, v kterem je tako živo opisoval trpljenje socialistov, delavcem zopet prikupiti. Prav in hvalevredno je potegovati se za slabe in zatirane, ali to se ne sme goditi z neresničnimi trditvami, ki napravijo večidel ravno nasprotni vspeh.

Vojne zadeve.

Pri ministerstvu za deželno brambo omenjal je Popovski velikih zaprek, ki jih prizadeva vkvarti-

rovanje vojakov in navod za zidanje vojaških kasarn. Silno dolgo tudi trpi, preden vojaštvo prevzame sozidane kasarne. Minister si bode pridobil veliko zaslug, ako polajša dotično vojaško upravo.

Türk je govoril o deželni brambi, rekši, da naj bi se vežbanje novincev od 8 tednov raztegnilo na 12 tednov, ker novinci v 8 tednih preveč trpé. Stroški bi bili sicer malo večji, pa to nič ne dé, kadar gre za zdravje vojakov. Tudi meni, da so vsakoletne vaje deželnih brambovcev jako neprilicne in da bi morda zadostovalo, ko bi se te vaje vršile vsako drugo leto.

Obernödorfer se je pritoževal, da se je pri nabiranju vojakov letos v njegovem okraji preostro ravnalo, in se je veliko več fantov potrdilo kakor druga leta.

Minister je odgovarjal, da to prihaja menda od tod, ker se potrdilo več ne izreka pri nabiranju, ampak še-le pozneje, in se za vojaštvo zmožni samo zapisujejo, kterih se pozneje izbere potrebno število. Ljudje so pa menda mislili, da so res tudi vsi potrjeni, kar jih je bilo zapisanih. Sicer si pa vojaško vodstvo na vso moč prizadeva ljudem kolikor mogoče vstrezati ob enem pa vojaštvo obdržati na stopnji, kakor je državi naši primerna.

Pri žandarmeriji je govoril Schönerer, pa jako mirno in zmerno, kakor dozdej ni bil vajen. Njemu samemu je bilo to tolikanj všeč, da se je sam pohvalil, kako stvarno in brezstrastno je govoril. Prosil je ministra, naj pové, zakaj se je žandarmerijski vodja v Korneuburgu vstrelil in zakaj so žandarji na Spodnjem Avstrijskem nezadovoljni s svojim sedanjim poveljništvom. Ako mu ne more minister precej odgovoriti, mu zadostuje, ako se na njegove opazke ozira pri svojih ukazih in naredbah.

Naučni minister Gautsch.

Posebno slaven dan bil je včerajšnji dan za ministra Gautscha. Na vrsto je prišel namreč proračun ministerstva za uk in bogočastje, pri kterem se je že pri „vodstvu“ k besedi oglašilo 8 nasprotnih govornikov, eden hujši ko drugi, izvzemši barona Pirqueta, ki pripada k zmernejši stranki in je po svojem mišljenju bolj konservativec kakor liberallec. Ti nasprotni govorniki so: Fuss, Pirquet, Ausserer, Weitlof, Knotz, Derschatta, Bendel in Fiegl. Izmed teh sta Fuss in Fiegl profesorja na občinskih gimnazijah na Dunaji, Bendel pa gimnazijski profesor v Pragi na Mali strani. Za proračun so se oglašili Czarkievič, Šuklje, Burgstaller, Luzzato, Swiecz, Adamek, Engel, Kaunic, Skokanek, Klima in Wurm.

Znano je, kako ponosni in neznosni so v liberalni dobi postali nemški profesorji, in kako hočejo pri vsaki priliki in povsod veliki zvonec nositi in vse strahovati kakor paglavce v šoli. Tudi minister za nje nima nobene veljave, tudi v njihovih očeh ni več, kakor kak učenec. Oni so mojstri in nemška učenost je luč, ki razsvetljuje vse. To so glavne misli, ktere je včeraj profesor Fuss razodeval v svojem skoraj dve uri dolgem govoru. Letošnje razprave, rekel je Fuss, bodo posebno zanimive, ker imamo novega ministra in so mu že v odseku razne stranke razodevale svoje želje in pritožbe. Radoveden je, kako se bo minister obrnil in kaj bo storil. Potem je začel profesor Fuss, misleč, da je v šoli na katedru pestiti naučnega ministra in grajati njegove ukaze, zlasti ukaz, s kterim je zapovedal, da naj se pregledajo vse šolske knjižnice in iztrebijo iz njih

vse knjige, ki so v patrijotičnem, verskem ali nramnem oziru spodtakljive. Kdo more povedati, kaj je patrijotično? Čehom je patrijotično samo česko mišljenje, ultramontancem se zdi precej vsaka reč v verskem oziru spodtakljiva in pohujšljiva itd. Fuss je zlasti ministru bral levite, da je za šolske knjižnice prepovedal neko knjigo, ki popisuje zadnjo nemško vojsko. Nemški otroci naj toraj ne zvedó hbrabrih in junaških činov svojega naroda, da bi se navduševali za nemštvo! Nemški profesorji tega ne smejo trpeti: oni morajo mladež za nemštvo vne-mati, in se tega ne smejo vstrašiti, ko bi vsled tega tudi z ministrom prišli v navskriž. Od svojih tovarišev, profesorjev, v državnem zboru pričakuje, da bodo ministru enako neprestrašeno povedali kar mu gre, kakor on profesor Fuss!

Tako je govoril ta nemški profesor; ni se nadejal, da bode letošnja obravnava o naučnem ministerstvu res znamenita in da bode glavni predmet te znamenitosti ravno njegova oseba. Komaj je namreč izgovoril, oglašil se je novi naučni minister pl. Gautsch in mu je dal tako jasen in odločen odgovor, da je njemu in njegovim tovarišem na levi kar sapo zaprlo. Hotel sem pozneje govoriti, rekel je minister, ali oglašil sem se precej, da bodo besede, ki jih je Fuss kot profesor in kot zastopnik učiteljev govoril proti svojemu ministru ob enem z mojim odgovorom prišle med svet. Ko bi bil te besede govoril kje drugje, bi se mu bil vse drugači nasproti postavil; učiteljstvo naj bo imelo izbrati med ukazi svojega odgovornega načelnika in med tem, kar mu je svetoval poslanec profesor. Učiteljstvo bo imelo izbrati in vem, kako bode izbralo! Te odločne besede ministrove so na desnici zbudile burno pohvalo, na levici pa oporekanje in Knotz je omenjal, da je to ostrejša govorica. Minister je potem razkladal, da je dotični ukaz sam dal, da ga nihče ni silil in da se on sploh nobeni sili ne vda, naj pride od ktere strani koli hoče. Konečno se je minister po robu postavil proti svobodni nemški šoli, rekši, da on pri nas pozná samo eno šolo, namreč avstrijsko šolo, ki mora vsakemu dati priliko, da postane dober državljani. Ko bi imel tudi moč, bi te šole vendar nikdar tako ne osnoval, kakor želi Fuss, ker šola ne sme vstrezati eni politični stranki. Šola mora človeku podajati svetilnice, ki razsvetljujejo um, pa tudi ogrevajo srce! Silno burna pohvala donela je ministru nasproti in od vseh strani so se gnetli k govorniku g. ministru poslanci, da so mu čestitali k tako izvrstnemu prvemu govoru. Pomenljivo je tudi to, da noben liberalen list danes ne graja ministrovega govora, ampak vsi pripoznavajo posebno moč in veljavo njegovo. Pač pa grajajo Fussa, češ, da je bil njegov govor jako neprilicen in da je z njim pripomogel ministru k slavnemu vspehu, ki ga je s svojim prvim govorom dosegel. Govor ministrov Vam pošljem v stenografičnem zapisniku, da ga objavite, ker je prav, da vsi zvedó, kako misli in sodi minister.

Naj pa pri ti priliki še omenjam neke govornice, za ktero sicer poročstva ne prevzamem, ki se je pa razširjala po Dunaji meseca novembra, ko je bil Gautsch imenovan za ministra, in mi je sedaj zopet prišla na misel. Pravili so namreč, da je cesar novemu ministru, ko se mu je prvič poklonil, naročil: „Glejte, da mi vkrotite napihnjene učitelje!“ Kakor sem rekel, ne vem, je li to res ali ne, iz včerašnjega govora ministrovega bi pa človek

skoraj sklepal, da ima res to posebno nalogo, in — če ktera, je ta potrebna, bodi-si že naročena ali ne, ker ravno obnašanje profesorjev je dandanes že nezno.

Po govoru ministrovem je predsednik proti 4. uri popoldne sklenil sejo, zvečer od 7. do 10. ure pa so imeli razni odseki opraviti. Poslancem se toraj ne more očitati, da bi roke križem držali ali postopali.

Gospodska zbornica

je včeraj tudi zborovala in sprejela postavo o pomnožitvi mašin in vozov pri državnih železnicah, pa ustanovo Wassilko-Sereckovega fidejkomisa. Tudi je izvolila za državno sodišče kot novega uda viteza Hartmanna, vpokojenega predsednika okrožne sodnije.

Graja za Schönererja.

Prva točka današnjega dnevnega reda bil je predlog posebnega odseka, da naj zbornica grajo izreče poslancu Schönererju za psovke, s katerimi je bil zadnjič napal poslanca Heinricha. Nemško-avstrijski klub bil je tudi za to, da se Schönerer pograja, toda ne zaradi napadov samih, ampak zaradi oblike teh napadov. Oni namreč pravijo: Schönerer je prav imel, da je Heinricha psoval, samo drugače naj bi se bil izraževal. Poročevalec večine, dr. Kathrein, je kratko pa krepko razkladal, kako razžaljive so besede, ktere je rabil Schönerer proti Heinrichu, potem je Suess zagovarjal predlog manjšine, Heilsberg pa je v imenu nemškega kluba naznanil, da oni Schönererja ne grajajo. Ravno to je razpravljajl Türk, Zallinger pa je zagovarjal predlog večine. Glasovanje je bilo gledé obeh predlogov ustmeno. Heilsberg je namreč nasvetoval ustmeno glasovanje o Suessovem predlogu in Sturm je enako nasvetoval gledé odsekovskega predloga. Nemški klub je glasoval zoper oba predloga; predlog manjšine bil je vsled tega zavržen s 196 glasovi proti 68, predlog odsekov pa sprejet s 160 glasovi proti 93.

Srednje šole.

Na vrsto je prišel potem proračun naučnega ministerstva. Prvi je govoril rusinski poslanec Ozarkievič in priporočal vladi, da naj že skoraj duhovščini nakloni dobrote nove kongrue. Za njim je govoril baron Pirquet in priporočal prevstrojo srednjih šol, odpravo mature, zmanjšanje učnih ur itd. Naučni minister mu je takoj odgovarjal in pri ti priliki razodel svoje nazore o srednjih šolah. Polajšati bode treba, pa storil bode to v nižjih razredih, v višjih pa ne, ker so mladeniči v 17., 18., 19. in 20. letu najkrepkejši. Pečá se z mislijo, gimnazijske študije raztegniti na 9 letnikov in razredov. Realke niso po njegovem okusu, raje bi videl, da bi bile vse srednje šole jednotne. Tudi to mu ni všeč, da toliko revnih učencev s slabimi glavami študira; dobro talentirani so velika pridobitev za šole in življenje, toraj bo skrbel, da se bodo revni, dobro talentirani učenci zdatneje podpirali; v ta namen hoče štipendije zložiti in povikšati. Tudi to misli ukazati, da naj se v srednje šole sprejemajo otroci po dovršenem 10., ne pa v 9. letu. Govor je bil z veliko pohvalo sprejet.

Ko to sklepam pričel je govoriti prof. Šuklje, za njim pa bo sprejet konec obravnave in bodeda izmed ostalih govorila samo dva generalna govornika.

Govor g. posl. Vošnjaka

v budgetni debati v državnem zboru dne 20. marca t. l.

(Konec.)

Usojam si zaradi tega navesti le nekatere zglede zadnjih let o tiskovnih pravadah, ki so se vršile v Celji, in sicer v prvi vrsti bi imenoval tožbo dr. Suppana iz Ljubljane zoper „Südsteierische Post“, potem pravdo zoper Brože-ta, vrednika „Slovenskega Gospodarja“, narodno-konservativno glasilo v Mariboru, tretjič zoper dr. Gregorca, oziroma zoper „Südsteierische Post“. No, najbolj očitno pri teh spoznavah je bilo to, da so bili enoglasno, reklo se je: enoglasno kriv! Poglejmo pa zglede na nasprotni strani, namreč, da so člani narodno-konservativne stranke tožili glasilo nemško-liberalne stranke. Tukaj hočem navesti tožbo Potočnikovo zoper Besozzi-ja, vrednika „Deutsche Wacht“, potem tožbo učitelja Grabler-ja zoper isti list. Kaj pa so tukaj proglasili? Enoglasno: ne kriv! A s tem

še ni vse odpravljeno. Sedaj pride še odmerjena kazen. Ta se pa v Celji prav po drakonovem izvršuje in sicer kar se tiče zgube kavcije. Zguba kavcije je poprek šestina, če se prav spominjam, je na Dunaji navadno, vsaj pri političnih pravadah, kolikor sem jih bral, odtegniti kavcije le $\frac{1}{3}$ del. Naravno, da se te tiskovne razmere naših porot čestokrat razpravljajo po vseh mogočih listih. Za izglede navedem le glas „Politik“ povodom tako enoglasne sodbe. „Politik“ je pisala takrat: „In take porotne sodnije razsojujejo o časti, premoženji, življenji in smrti državljanov.“

Znabiti bodo pa vprašali tisti gospodje, ki niso juristi, kako je mogoče, da so letni zapisniki porotnikov tako jednostranski.

Mislim pa, to je nasledek postave dne 23. maja 1873 o sestavi porot. Ta postava namreč določa, porotne liste porotnikov sestavljajo občine, oziroma njih predstojniki. Ta pošlje te porotne listke okrajnemu glavarstvu. Okrajno glavarstvo jih sme popraviti. Kakošne so te poprave, razume se samo ob sebi, ako se pomisli, da so naši glavarji večinoma pri nemško-liberalni stranki. Tako tedaj zapisnik porotnikov se v nemško-liberalnem smislu že pri okrajnih glavarstvih popravi. Sedaj pa pride ta popravljeni prvotni zapisnik in že tako rekoč pristrižen po nemško-liberalnem kroji pred okrajno sodnijo. Predsednik okrajnemu sodišču sestavi po postavi komisijo.

V ti komisiji je on predsednik, potem so trije sodniki, ktere on izvoli, pa trije zaupni možje, ktere on pokliče.

Zastran teh zaupnih mož so enkrat po pomoti liberalne stranke po listih plašč odgnili. Zvedeli smo namreč, da je bil za zaupnega moža poklican dr. Schmiderer iz Maribora, znani mož „nakovala in kladiva“, ki je rekel: En narod mora biti nakovalo, drug pa kladivo, drugače ne more shajati država. Druga dva gospoda sta bila tudi liberalca; povedali so tudi imena: zgolj nemško-liberalni gospodje. Ti sestavljajo toraj porotne liste.

Dasiravno bi mislili, dovolj je že te okrutne „igre“ zoper narodno stranko na korist nemško-liberalni stranki, videti je še vendar-le, da pri napravi, oziroma izvežbanji — poslovnih listov — ne vem, kako bi že rekel, nečemo, da se „slučajno“ marsikaj važnega zgodi. (Klici na levi: to je vendar predebelo!) Kako n. pr. bi se drugače moglo zgoditi, da so bili nekteri nemški gospodje vsako leto, drugi pa še v 10 letih ne izžrebani.

Zastran tacega slučaja, imenujem ga po imenu, to je notar Schwarzenberg, je prinesel „Sl. Narod“ čudno poročilo, da 10 let ni bil kot porotnik izžreban. V prihodnji sesiji je bil pa že izžreban! Samo „slučajno“ mora to biti, da so pri političnih pravadah zoper narodno stranko porotniki vselej najbolj strogo nemško-liberalni gospodje.

Omenjam le tožbe zoper dr. Gregorca. Iz tega pa sledi, da se narodno-konservativna stranka na Spodnje Štajarskem ne upa, tudi v najbolj konkretnih (bistvenih) slučajih, vložiti tiskovne tožbe zoper privržence nemško-liberalne stranke, a nasprotno se zgodi z največo sigurnostjo, ker ti gospodje dobro vedo, da porotni stroj dela njim na korist.

Kar se tega tiče, bi kazal le na jeden slučaj, ki zadeva mojo osebo, ne na ta slučaj, ki je bil v tej zbornici povod, da se je odpravila meni imuniteta (nedotakljivost), marveč na drug slučaj.

Lansko leto v pozno jesen sem bral v glasilu nemško-liberalne stranke Spodnjega Štajarskega, da je dr. Glantschnigg v zbirališči nemškega društva v Celji mene dolžil, da se po južni železnici vozim in kmete hujskam, da delajo nemir (škandal), ako uradniki na južni železnici ne znajo slovenski. To me je napotilo, da sem tožil, a ne zaradi tiska, ker tiskovna tožba bi me bila le denar stala in bi ne bila imela vspeha.

Tožil sem pri okrajni sodnji v Celji zaradi razžaljenja časti, bila je obravnava in izid? Reklo se je kar tako, g. dr. Glantschnigg tega prav za prav ni rekel, ni slišal nikdo. Bil bi toraj oproščen, list tožiti zaradi obrekovanja. Časopis je pisal, imenovani gospod je to rekel; pri obravnavi pred okrožno sodnijo se je pa pokazalo, da to ni bilo govorjeno; ako bi bilo to v normalnih razmerah, bi bil prav lahko tožil pred porotno sodnijo.

Opustil sem to iz dobro znanih vzrokov. Stvar bi bila stala par stotakov, a dosegel bi ne bil nič. Moral sem se zadovoljiti z normalnim vspehom, ker se je pri obravnavi pri okrajni sodnji spoznalo, da nihče ni izrekel kaj tacega.

Kar se tiče drugega slučaja, ki zadeva mojo osebo in zaradi česa je bila ta obravnava zaradi imunitete (nedotakljivosti) nočem govoriti mnogo, a nekaj besed vendar-le, ker so mi nekteri gospodje poslanci očitali: Kako ste vendar mogli kaj tacega prenašati, kako ste mogli gledati brošuro, v kateri se pravi: Dali ste se voliti za poslance, da si žepe polnite, ni ga večega krvosesa, kakor ste Vi itd. Nisem pri imunitetni debati govoril, ker bi bilo videti, da govorim za-se, a sedaj opomnil in gospode, ki se zato zanimajo, opozoril, da prav posebne razmere na Spodnjem Štajarskem so mi zaprečile, da nisem vložil tiskovne tožbe zoper tako osramotivno pisanje.

Tudi zastran poljedelskega ministra sem prisiljen nekaj omeniti. Povsod vendar priznajo, kako važen je kmetijski poduk. To podučevanje pa more koristiti le ta čas, ako se prednaša v jeziku, ktereга ljudstvo govori, in zato bi bilo dobro, ko bi ministerstvo to naravnost ukazalo, in bi te zadeve ne vravnalo še-le štajarsko gospodarsko društvo ali štajarski deželni odbor.

Štajarsko kmetijsko-gospodarsko društvo je dobro založeno iz javnih blagajen in bi se imelo pečati le s tem, da pospešuje gospodarstvene koristi. Kar pa se tiče potovalnega podučevanja ne more se reči, da bi to društvo prav izvrševalo narodno enakopravnost, ker potovalno podučevanje se pri nas godi tako, da se pošlje gospod, ki ne ume deželnega jezika ali ga le malo ume, in ta se vmesti v trgu ali v mestu v krčmi, zbere okrog sebe inteligentne gospode in tam predava. Ali je to kmetijsko-gospodarski poduk za selsko prebivalstvo, sodite gospoda sami. Sploh se ne morem z načelom, na katero se upira gospodarsko društvo na Štajarskem v narodnem oziru, nikakor spoprijazniti. Ako hoče korporacija prisostavati vladi s svetom v agrarnih vprašanjih, naj bi v življenje sklicali drug zavod, ki bi v resnici zastopal koristi kmetijstva in kateri bi izhajal iz kmetov. Taki zavodi bi bile poljedelske zbornice (Agrar-Kammern). Kako si mislim take zbornice, lahko prav ob kratkem povem. — Jaz mislim tako, da bi bila za vsako deželo taka zbornica in za vsak okraj podružnica take zbornice; predstojnika teh okrajnih podružnic naj bi volili vsi, ki plačujejo zemeljski davek, ali le tisti, na ktere je vpisan, te okrajne podružnice bi pa potem volile predstojništvo agrarne zbornice.

Tako so imeli svetovalstvo pridruženo deželni vladi o kmetijstvu. Kakor pa je sedaj stvar, zdí se mi, da se sestavlja predstojništvo oziroma centralni odbor gospodarstvenega društva v Gradcu z vednim prerojenjem nemško-narodnih gospodov.

Ko k sklepu še enkrat povdarjam, da se Slovencem na Štajarskem, istotako na Koroškem in Kranjskem nič bolje ne godí, kakor pred sedmimi leti, vendar se odločujem za glasovanje v podrobno debato, ker pričakujem, da bode slavna vlada vendar enkrat tudi kar se tiče našega ljudstva besedo izvršila, ki se je l. 1879 zglasila iz najvišega mesta, namreč, da bode Avstrija zvesta nje zgodovinskemu poklicu zaščitnica za pravice svojih narodov. In da se tako kmalo zgodi, daj Bog na korist naše države, in njega ljudstev.

Brezverska predrznost.

Nekdaj je Kristus na Pilatovem dvoru besedo „resnica“ izgovoril, a ta rimski mogočnej se je nad to besedo tako zavzel, kakor bi je še nikdar slišal ne bil in je nekako ves začuden v svoji oholosti zaklical: „Kaj je resnica?“ Nekega takega mogočnejša, silnega učenjaka, rodil je še le sedanji napredovalni 19. vek omike in prosvete v katoličanu dr. Thanerju, rektorju na Insbruškem vseučilišču. Temu zastopniku novodobne vede in znanosti, so v njegovi vednosti brez Boga take besede iz ust ušle, da bi jih od domačina katoličana nikdar ne bili pričakovali in nam zares enake drznosti zgodovina do zdaj povedati ne vé. O njem pišejo „Politische Fragmente“ št. 12 z dnem 22. t. m. pod naslovom: „Insbruški škandal“, tole: „Pač redko kedaj je kak dogodek čutila tako razburil, kakor naivno prašanje rektorja Insbruškega vseučilišča, dr. Thanerja: „Kaj je prav za prav katoliško?“ Staro in mlado, katoličani kakor protestantje, nič manj kakor privrženci židovske vere, se poprašujejo, kako je vendar mogoče, da je zamogel mož, ki v sebi zastopa največo akademično dostojanstvo v glavnem mestu čisto katoliške dežele, tako strašansko izzivati ne le vsega tirolskega prebivalstva, ampak vse katoličane celega sveta.

Kaj je katoliško? prša dr. Thaner, pa je sam katoličan! Zamore li človek v svoji zvijači še dalje iti, je li še kaj na svetu, s čimur bi se čustva bolj begati mogla, kakor je to — naravnost rečeno — nesramno prašanje? In ko bi to prašanje stavljeno bilo, morda pri kakem znanstvenem prepiru, ko bi gospod dr. Thaner s tem svojim prašanjem morda svojega nasprotnika izzivati hotel, da bi mu katoliško versko resnico bolj na tanko razjasnil, kakor je razodeta od Boga, bi se „verskemu preiskovalcu“ še odpustilo. Toda vseučiliški rektor v Innsbuku izbruhnil je to vprašanje v največem parlamentarnem zastopu katoliške tirolske dežele. To prašanje stavil je v deželnem zboru pri šolski obravnavi kot demonstracijo proti katoliški šoli. Ta mož pravi: katoliške šole ni treba zato, ker se ne vé, kaj je katoliško.

Ta dogodek je v zgodovini novejšega časa tako redek in tako nezasišan, da ga je komaj mogoče dostojno označiti. Ko bi bil to izjava kak protestant ali žid izrekel, ali kak pristaš liberalnih tirolskih poslancev, bodi-si že kak advokat, posestnik ali tovarnar, bi se še kako prenašati dalo, a da to izreče kak rektor Innsbruške velike šole, mož, ki ima zraven znanstva skrbeti tudi za srce akademične mladine, kateri bi mladini v izgled biti imel, čigar besede bi vsakemu učencu evangelijske morale biti, — ne, to je neodpušljivo. V tem oziru se je v zadnjih letih že silno veliko čulo: čulo se je, kako je neki profesor zemljestanstva v Dunajskem državnem zboru budiistične izmišljotine kot vzor vere poveljeval, toda ta profesor je žid in židje katoličanstvo iz srca sovražijo, kakor je znano. Slišal se je nadalje profesor, kateri državno pravo na Dunajskem vseučilišču uči, kako je nekaj o zmešnjavi rimsko-katoliške cerkve čenčal, pa ta mož je tako nesramno in neslano govoril, da se mu je vse, še celo liberalci, posmehovalo. Še le glavi Innsbruškega vseučilišča bilo je pridržano, nad od Boga razodeto, dva tisoč let obstoječo versko resnico dvomiti ter prašati: Kaj pa je katoliško?

In kako poslušni so že učenci gospoda rektorja dr. Thanerja! Oni svojega učenika že dobro umejo, že so okusili od strupa, kterege mora sejati med nje mož, kateri v očitni deželno-zborski seji stavi prašanje: Kaj je katoliško? Zato so le-ti svojemu gospodu in mojstru za njegovo izgledno delo že čestitali. Sicer tega niso storili naravnost zaradi glasovitega izreka, za to je že poskrbel gospod rektor sam, ker se mu je bržkone vendar-le zdelo malo predrzno očitno svetu pokazati, kak sad so že njegovi nauki rodili, pač pa so Innsbruški vseučilišniki svojega rektorja, dr. Thanerja, proslavljati morali zaradi ponovljenih napadov na njega in zaradi dušnih bridkosti, ktere si je nakopal vsled tega. Burka je bila pripravno osnovana — čemu tudi ne! Kdor prašanje staviti zna, kaj je katoliško? biti mora tudi vsaj dober regisseur, morda tako zvani modrijan, v katerem pesnik poje:

„Ich bin der Geist, der stets verneint,
Und das mit Recht — — — — —“
(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 31. marca.

Notranje dežele.

V vsakoletni budgetni debati je nekaj govorov, ki se odlikujejo po svojih posebnih lastnostih, s katerimi se poslušalcem, kakor tudi bralcem prikupijo. Med take govore spada po vsi pravici *Liechtensteinov govor*, iz kterege odseva stari krščanski duh, ki se je svoje dni razširjal po Avstriji, in je ob enem tudi navdahnjen s tako domoljubnim duhom, da mu ga ni kmalo para! Ob svojem času ga bomo priobčili celega. Ob enem povdarjal je pa knez Liechtenstein tudi staro-avstrijsko jednoto in upravo med narodi. Slovanom je ugajala misel o spravi med narodi, kar je izvestno jako pomembljiv dokaz, da bi sporazumjenje ne bilo nikakor tako težavno, samo če bi na nemški strani dobra volja bila. Da je to resnica, nam pač ni treba nikamor daleč po dokaze hoditi. Saj jih imamo v domači deželi zadosti. Le poglejte ga pravega Nemca med nami živečega, kako se lepo z nami strinja v vseh narodno-gospodarskih vprašanjih in če je pameten tudi v narodnih. Le tisti Nemci, ki so se pri nas rodili od očetov v irhastih ali pertnenih hlačah in iz mater s pečami na glavi, so edini nespravedljivi. Te je pa po celi državi zadosti in proti tem je bil v enem oziru Liechtenstein svojo ostro grajo obrnil.

Po egiptovskih loncih v *avstrijskem državnem gospodarstvu* se nekterim bivšim ustavovercem še sedaj tako kolea, da jih kar pozabiti ne morejo in sami ne vedó, česa naj bi se prijel, da bi se zopet na kočijaževo mesto na državnem vozu dvignili. Nekoliko časa predstavljali so si grofa Taaffeja in njegovo ministerstvo kakor pastirji na paši neko znano igro, ter so vsak svoje palice vanj metali, samo da bi ga bili spodbili. Toda ni šlo; predmet ima dobre noge — stoji, kakor bi bil pribit. Vidoč, da naravnost ne bodo prav nič opravili, poprijeli so se zvijače. Kar s silo niso mogli doseči, hotli so si pridobiti po lisičje. Glasovali so za budget in s tem tako rekoč Taaffeju zaupanje skazali, kar pa ni družega, nego limanca, na ktero bi radi sedanji kabinet vjeli. Grof Taaffe se bo moral skrbno čuvati, da se jim ne bo vsedel na nastavljene limance, ktere obstojé v tem, da bo grof Taaffe sedaj tu pa tam pri gotovih slučajih, kedar bi mu, recimo, dosedanja večina privoljenje odbila, s pomočjo levičarskega nemško-avstrijskega kluba, vendar-le svoje namene dosegel. Če bi pa to dobro bilo, pokazalo se bo še le pozneje.

Vnanje države.

Laški predlog o *istočno-rumelijskem vprašanju* ima dandanes jako važno ulogo. Kjerkoli ti pride kak telegram v roke in je le količkaj govorjenja o istočni Rumeliji, že ti stoji ondi tudi laški predlog. Dobro ga bode toraj treba spoznati. Laška je namreč predlagala, da če se drugače ne dá sporazumjenje doseči zaradi bodočega istočno-rumelijskega gospodarja, naj se za tistega enkrat za vselej določi vladajoči bolgarski knez. Ta predlog je bil vsem velesilam vrlo všeč, le Rusom ne, kajti Rusom ni všeč pristavek „vladajoč bolgarski knez“, ker ima Rusija svoje ljudi v zatišji, ktere bi rada spravila na to mesto. Tako je med vsemi drugimi sedaj prvi na vrsti, ki na bolgarski prestol škili, Peter Karadjeordjevič, črnogorskega kneza zet, kateri od Rusije leto na leto živež dobiva. Le ta knez si že dolgo prizadeva nekoliko na svojo roko, nekoliko pa s tajno pomočjo svojega tasta kneza Nikolaja Črnogorca in svojega podpornika cara Aleksandra ruskega, kako bi se dalo vvesti na bolgarski prestol. Čudno je, da Aleksander bolgarski vsega tega nič ne vidi in se brani če tudi le za pet let prevzeti istočno Rumelijo. Kaj bi mu pomagalo, če bi bil tudi do smrti za njenega gospodarja imenovan, ako bi ljudem ne bil všeč, ga bodo kljub temu zapodili, ter si družega poiskali. Sicer se pri Battenbergu tega ni bati, če le ne bo prehudo nasprotni veter vlekel iz Rusije.

Na kaj se naslanjajo sedanje *prekucije na Belgiskem*? Na prvotni anarhistični program in na prav nič drugega ne! Kdor ne veruje, naj čuje. Pred sto leti, ko so na Francoskem jeli jednako današnjem dnevu rogoviliti, izdal je neki Babeuf prvi anarhistični program, na kterege še danes anarhizem in socijalizem prisegata. Glasí se: „Jednakost, prva želja narave, prva potreba človeka in prvi temelj vsaki postavni družbi! — Dobili jo bomo, pravo enakost, za katerokoli že ceno. Gorje pa tistemu, kogar zasačimo med njo in med nami. Gorje, trikrat gorje pa tistim, kateri bi svojim slovesno danim obljubam nezvesti postali! Francoska revolucija je predpoda prave, vseobčne revolucije v pravem pomenu besede, ki ji bo sledila in bo poslednja. Mi ne zahtevamo jedino le enakosti, ktera se že sama po sebi razumeva na podlagi ljudskega prava, mi jo zahtevamo med seboj, pod našo streho! Tej enakosti hočemo se popolnoma žrtvovati ter vse do sedaj obstoječe porušiti in se vedno le nje držati. Nihče naj nima več lastnega zemljišča; zemlja, ki jo je Bog vstvaril ni nikogar last. Mi zahtevamo skupni užitek sadežev zemlje, sadeži so skupna last vseh. Že preveč dolgo si je na Francoskem jeden milijon ljudi prisvojil to, kar bi morala biti skupna last več kakor 20 milijonov ljudi. Vsak razloček med bogatinom in revežem mora zginiti, ravno tako oni med vladarjem in podložnim. Trenutek je tukaj, da se osnuje republika na podlagi enakosti, ktera naj bo vsim odprta.“ — Na tej podlagi poprijeli so se anarhisti po Belgiji zopet dela. Hvala Bogu, da se jim posebno ne odseda. Če bode Evropa pametna in strogo postavno postopala, se ji ni ničesa bati, če bode popustljiva, se bo užgala in bode opustošena.

Če so novice iz juga resnične, se pravoslavna cerkev v Carigradu pripravlja na *zedinjenje z rimsko-katoliško cerkvijo*. Vrhovni Carigradski patrijarh se menda pripravlja, da bi svojo cerkev Rimu podvrgel in sv. očeta za vrhovnega namestnika božjega na zemlji priznal. Kaj takega pa ne more v Petrogradu prikrita ostati. Zato bode prišel že te dni pooblaščenec ruske države v Carigrad, ki bo po svoji moči skušal to nameravano zedinjenje zaprečiti. Podpiral ga bo pri njegovih korakih ruski državni poslanec sam. Tudi Rusija ni pozabila pri vsem tem Turčije že na to opozoriti, da ji nikakor ne more vse jedno biti, ali naj poglavar Carigradske krščanske cerkve v bodoče vpelje rimsko-katoliške verske resnice, ali pa naj se dosedanjih „pravoslavnih“ drži, in prav nikakor pa že ne, če bi javno priznal rimskega papeža za svojega vrhovnega poglavarja. Rusija je pripravljena v tem oziru do najskrajnejše požrtvovalnosti. Kaj bo opravila? Če je po božji previdnosti čas prišel, da se

razkol zopet zgubi, ga tudi ogromna Rusija ne bode mogla zadrževati in zabraniti. Bog daj! Vest se nam pa zdi nekoliko verjetna, ker takoj o začetku, ko je sedanji Carigradski načelnik pravoslavne cerkve patrijarh postal, je bilo slišati, koliko je ta mož učen, spravljen in tudi naklonjen katoliški cerkvi. Velesile izvestno Rusije ne bodo podpirale v njenem prizadevanji preprečiti zedinjenje.

Domače novice.

(Zarad državno - zborskih poročil), katerih je sedaj, ko je državni proračun na dnevnem redu, precej dosti in zanimivih, smo primorani podlistek opuštati, da se nam drugo gradivo ne zastara.

(Na nagloma je nevarno zbolel) danes dopoldne Šmarijski dekan, preč. g. Drobnič, v Ljubljani, kamor se je bil po opravih pripeljal, ter leži v Šenklaškem farovžu. Previden je bil s sv. zakramenti za umirajoče. Popoldne pa mu je že nekoliko odleglo.

(Državni poslanec Raič) je te dni nekaj obolel, vendar pa ne tako, da bi se moral vleči. Kakor se nam poroča, obrnilo se mu je že na bolje, in se je včeraj nekoliko časa vdeleževal seje.

(Dvorni svetnik, prelat dr. Herman Zschokke), znani pisatelj in bivši rektor magnificus Dunajskega vseučilišča, mudi se, potovaje v Gorico, za par dni v Ljubljani, stanujoč v semenišču, kjer so ga bogoslovci z milo večernico razveselili. Vrli učenjak bil je dve leti rektor v hospicu v Jeruzalemu, potem postal dvorni kaplan in profesor bogoslovja, v ktem poslu razvija nenavadno delavnost z navdušljivim podučevanjem in jako spretnem pisanjem. Štejemo nad petnajst večih njegovih del. Prehobil je veliko dežel, videl je Turško, Španjko, Francosko, Rusko in Švedsko do severnega konca (Nordkap), potoval po severni Ameriki, ter o vseh teh krajih napisal jako zanimive knjige v etnografičnem in verskem oziru. Da so njegove bogoslovne knjige velecenjene, priča njih razširjenost po svetu, nekatere njih rabijo v Rimu, Jeruzalemu in v Ameriki. Posebne zasluge si je gospod pridobil kot prvi rektor v novo otvorjeni univerzi, za kar so ga sv. oče in Njih Veličanstvo visoko odlikovali.

(Letno sporočilo) „pomožnega društva domoljubnih gospá za Kranjsko“ pri društvu rudečega križa izdalo se je te dni. Predsednica mu je gospá Celestina Schiffer, podpredsednici pa gospi M. baroninja Wurzbach in Flora Rudež. V odboru so gospe: Silvina baroninja Apfaltrern, Karolina Bleiweis pl. Trsteniška, Hedviga Eisl, M. Kosler, Ivana Recher, Ana Samassa, Flora Tormin, Emilija baroninja Winkler in Albertina Zhuber pl. Okrog. Svetniki pri tem društvu so gg.: dr. Keesbacher, c. kr. vladni svetnik, Gustav Habit, načelnik na južnem kolodvoru, E. Mayer, bankir, Franc Doberlet, hišni posestnik, dr. Stawa, c. kr. štabni nadzdravnik v Ljubljani, Emil Ubl, c. kr. vojni intendant in intendantski načelnik pri 28. diviziji. Anton Fukatko, nadporočnik in mestni vojaški zapovednik v Ljubljani. Društveni tajnik je pa g. Endlicher. Društvo ima svoje podružnice: v Kočevji, v Krškem, v Novem mestu, v Kamniku in na Bledu.

(Povozil je) danes popoldne ob pol dveh na Šent-Peterskem predmestju pred hišo štev. 26 hitro vozéč fijakar deklico-šolarco, ter jo k sreči le na levi roki, menda ne hudo, poškodoval. — Kedaj bodo vendar fijakarji po tako ozkih ulicah, kakor je Št.-Petersko predmestje, počasi vozili? Kedaj se bode vsaj do nove šole po eni strani tega predmestja položil kameniti tlak, da se ne bo vozilo kar po celi širskosti tamošnje ceste? Kar se je odprla nova šola, je ta cesta jako obiskana in se mora gledé šolarjev in šolaric vendar za to skrbeti, da je tlak tak, da se zamore po njem hoditi in da se človek lahko ogiblje vozem, katerih je mnogo na omenjeni cesti. Fijakarjem pa naj se enkrat za vselej prepove naglo voziti po Št.-Pet. predmestju.

(Pobiranje doneskov za zgradbo „Narodnega Doma“ v Ljubljani.) Tudi pretečeni teden ni ostal brez gmotnega vspeha za naše podjetje. Število razprodanih krajevarskih knjižic se je za tri pomnožilo, tako, da jih imamo sedaj še šestinšestdeset. Dobili smo namreč LXIV. pod št. 15 (poverjenik g. V. K.) iz Ljubljane. LXV. pod št. 432 (poverjenik g. G. M.) so izpraznili gostje čitalniške kavarne Ljubljanske. To je v teku pol leta že četrti slučaj. Mali, neznatni obolus, ki ga vsakdo prav lahko vtrpi, in vendar že 48 gld. na korist zgradbi „Narodnega Doma“. Hvala

in čast domoljubnim gostom, hvala tudi vstrajnemu kavarnarju poverjeniku Naj bi se tega vzgleda jeli poprijemati tudi drugod po kavarnah in gostilnah, naj bi si tudi drugod Slovenci, ki se pri raznovrstnih igrah shajajo, da si ž njimi „preganjajo skrbi oblake“, nalagali prostovoljno male kazni in ta denar posvetili „Narodnemu Domu“ — LXVI. krajevarsko knjižico dobili smo pod št. 149 (poverjenik g. Fr. D.) iz Dunaja. Kupili so jo večinoma slušatelji živinozdravništva in omenljiva je posebno zategadelj, ker so obilo k njej pripomogli česki dijaki. Slava njim in marljivemu g. poverjeniku, v čegar oskrbi je še več krajevarskih knjižic. Razun tega smo dobili iz Loža od poverjenika g. J. R. na desetkrajevarsko knjižico pod št. LXVI. nabranih 17 gold. Hvala sploh vsem nabiralcem in podpornikom našega gotovo domoljubnega podpetja!

(Z Notranjskega) se nam piše, da je bil v praznik Oznanenja Marijinega slovesno vmeščen na dekanjsko župnijo Trnovo v Bistriški dolini preč. g. Jan. Vesel, bivši župnik pri sv. Duhu na Dolenskem. Ker je bil lep pomladni dan, se je ljudstva sešlo ogromno število. Deset sosednjih duhovnikov je obdajalo v cerkvi novega dekana. G. dr. Štrbenec ga je v lepem govoru predstavljaj vernikom in želel mu mnogo let na sedanjem mestu v zaslužnem delu za blagor izročene mu čede. Tudi mi pritrdimo temu z navdušenim klicem: Bog Vas živi!

(V vodnjaku je utonil) dne 25. t. m. Miha Hudnik iz Hrušvega, ko se je ob 8. uri zvečer tje kaj podal svežo vodo pit. Oklep okoli vodnjaka ni visok, po tleh je bilo pa jako spolsko, vsled česar je Hudniku spodletelo, da je omahnil in se je v vodnjak prekopicnil, kjer je revež utonil. Ranjki je bil 34 let star, doslužen vojak, jako pohleven, krotak, trezen in delaven mladeneč, ob enem pa tudi jako pobožen kristijan. Sovražnikov ni imel, ker tudi sam ni nikogar sovražil. Vsim, ki so ga poznali, je jako žal po njem.

(Več nego 37.000 goldinarjev izneveril) je blagajnik Pescatori pri „Banca popolare Triestina“ v Trstu, potem je pa pobegnil. Tajnik banke, Viktor Padoa, se je pa zarad tega vstrelil. Našli so mrtvega „pri lovu“. V pismu, ki ga je pred svojo smrtjo napisal, pravi, da je nedolžen pri iznejeverjenji, pač pa je lahkomišeln nadzoroval in pregledaval blagajnikove račune, ter mu vsled tega ni več mogoče živeti.

(Razpisana je služba c. kr. nadinženirja) v VIII. ali pa ona c. k. inženirja v IX. razredu pri c. kr. državnem stavbarstvu na Kranjskem do 27. aprila 1886.

(Služba c. kr. okrajnega tajnika) v X., oziroma ona c. kr. vladnega kancelista v XI. razredu razpisana je pri politični gospôski na Kranjskem do 30. aprila.

Razne reči.

— Društvo sv. Jeronima v Zagrebu je imelo 18. t. m. občni zbor, navzočih je bilo mnogo in vnanjih članov. Predsedoval je kanonik g. Franjo Budicki, ki se je v govoru spominjal bivšega predsednika Toma Gajdeka, ki je bil 18 let predsednik društvu, in opisal v kratkem njegovo življenje. — Predsednik je prebral potem nagovor, ktere ga je ranjki pripravil za občni zbor. — Obsega pa ta govor zgodovino društva v preteklem letu, pa tudi v kratkem zgodovino društva odsihmal, ko je pred 18 leti začelo delovati. Kar se tiče darov preteklega leta, se našteva: Dar zemaljske vlade 300 gld. redne in 1000 gold. izredne podpore, prevz. pokrovitelj 300 gld., škof Strossmayer je vzel knjig za 100 gld. in škof Posilović je daroval 50 gold. — Hvala se izreka prijateljem knjig lani izdanih, profesorju Ivekoviču, ravnatelju Sebišanoviču, nadzorniku Nikoli Vežiču, dr. Lobmayerju in Evgenu Tomcinu in dr. — Nagovor spominja se pa tudi slavnih ustanovnikov tega društva. Ban Ivan Mazuranič je bil prvi, ki je v zemeljski proračun postavil podporo 200 gld. in dve leti pozneje je privolil 1000 gold. izredne podpore in priporočal to društvu podredjenim oblastim. Nagovor spominja se tudi slavnih pisateljev, ki so društvu spisali lepih knjig, spominja se poslednjič vseh podpornikov ter sklepa z besedami: Časten jim spomin in naša zahvalnost. — S tem je končal slavni pokojnik nedovršen nagovor. — Nadeja se vsestranske podpore obeta predsednik truditi se za blagor društva, da bo gospodom voljno, a njemu možno dragovoljno primiti, veleč: Bil nam Bog v pomoč! — Potem prečita tajnik društva, g. Pliverič, izvestje, v katero vpleta sliko o denarstvenem stanju društva. Bil je kratek razgovor o tem, kako pridobiti društvu novih društvnikov; v nov odbor odbrani so

bili vsi članovi starega odbora. — „Danica“ (Hrvatska) za leto 1887 bode imela obširen životopis pokojnega predsednika Tomaža Gajdeka, ki je društvu že leta 1879, ko je bil za smrt bolan, sporočil polico, za katero se je sedaj dobilo 970 gold., in v svoji poslednji oporoki letos izročil več dragocenih stvari, ktere je v življenji rabil, a dušo svojo priporočila v pobožno molitev. — Opravljajoči odbor se je sešel 19. prosinca, ter je izvolil za odbornika in za predsednika preč. gosp. Franjo Budickega, ki predseduje sedanji skupščini. — Novih članov je pristopilo leta 1885 društvu 348, za 143 več kakor l. 1884, bilo jih je do konca spomenute godine vpisanih skupaj 6885. Društveno premoženje se je povečalo. Konec leta 1884 je bilo 90.354 gld. 62 kr., a konec leta 1885 pa 95.031 gold. 63 kr., toraj se je povečalo za 4677 gold. 1 kr. Tajnik omenja še došli darov v preteklem letu. Gosp. baron Ožegović je dal 50 gold. kot pripomoč za izdauje popularno-medicinske knjige. Gosp. Gjurjo Križanič, najstariši mašnik, je volil 500 gold. Glavnica 500 gold. pokojnega opata in kanonika Franja Hmara za nagrado popularnih spisov je bila društvu izročena in naložena. — Knjige izdane leta 1885 so sledeče: 1. „Danica“ za leto 1886. 2. „Življenje svetnikov“ za mesec oktober (dr. Ivekovič). 3. „Životenje“ IV. del (Juraj Sebišanovič). 4. „Komadarstvo“ (Nikola Vizu). 5. „Imenik članov društva sv. Jeronima za leto 1885“. — „Danica“ je izšla v 25.000 iztisih, a vse je prodano. Drugih knjig je bilo tiskanih po 8000, a imenika 7000, vsega skupaj 56.000 iztisov. Tiskani pol je 34 $\frac{1}{2}$ in 35 podob, vsega skupaj 435.000 pol. Za knjige se je izdalo 6573 gold. 97 kr., med temi za „Danico“ 1440 gold. 30 kr., od tega je pasivnega dolga prišlo na leto 1886 406 gld. 40 kr. Nagrade pisateljem iznašajo 345 gold. — Za prodane knjige se je dobilo preteklo leto 3506 gld. 9 kr., pod tem imenom imajo dobiti še 3560 gold. — Knjig je še v zalogi 32.000 komadov, ki so izkazane v vrednostjo 3180 gold. Da se knjig več razprodá, hočejo jim ceno znižati. — Imenik kaže, da je največ članov duhovniškega stanú (1275) za njim pa 328 ljudskih učiteljev. — Tajnik se konečno zahvali društvnim poverjenikom za napredek društva in se jim priporoča za prihodnje, prosi pa tudi vse člane, vzlasti duhovne in ljudske učitelje, da prevzamejo poverjeništvu, kjer ga še ni, pa da društvo razširjujejo ter mu pridobé novih udov.

Telegrami.

Gorica, 31. marca. Grofinjo Chambord bodo v soboto ob 10. uri dopoldne pokopali.

Beligrad, 31. marca. Kralj je sprejel odpoved Garašaninovega kabineta. Ministri ostanejo do sostave novega kabineta v službi.

Basel, 30. marca. Mizarji, tesarji, steklarji, strugarji in podobarji so zahtevali deseturno delo. Ker se jim je prošnja odbila, se kujajo.

Pariz, 31. marca. Belgiški republikanci hoteli so včeraj tukaj napraviti tabor, kateri se jim pa ni dovolil. Tiste, ki so ga hoteli napraviti, je redarstvo prijelo in jih bodo preko meje potisnili.

Pariz, 30. marca. Kujanje v Decazevillu je splošno postalo. Minister notranjih zadev, vojne in pravosodja so vse potrebne korake storili, da se belgiški neredi ne zatrosijo na Francosko.

Charleroi, 31. marca. Delo se je skoraj po vseh jamah zopet zopet pričelo. Meščanska straža se je razpustila na odpust.

London, 30. marca. Iz argentinske republike v južni Ameriki se brzojavlja, da se je v Urugvaju napravil revolucijon. Strah je grozen po celi pokrajini.

Umrli so:

28. marca. Matilda Furlan, jetniškega paznika hči, 2 leti, Ulice na Grad št 11, pljučnica.

29. marca. Liza Matozel, mastna uboga, 77 let, Karlovska cesta št. 7, vsled katara v črevesu.

30. marca. Martin Vindišar, trgovec, Križevniški trg št. 8, otrpnjenja srea.

V bolnišnici:

28. marca. Matevž Vodnik, gostač, 70 let, kap. — Frano Švajgar, delavec, 35 let, jetika.

29. marca. Blaž Kalan, gostač, 70 let, Catarhus intestinalis.

Tuji.

29. marca.

Pri **Maticu**: Haerlin, inženir, z Dunaja. — Reismann in Anisito, trgovca, z Dunaja. — St. Behofschitz, trgovec, iz Linca. — J. Schlesinger, trgovec, s soprogo, iz Maribora. — Aleks. Muntrano, zasebnik, iz Trsta. — Franciška Rabuse, iz Kostanjevice.

Pri **Stonu**: Adolf Siry, sodn. praktikant, iz Lindaua. — Maks Siry, inženir, iz Landshuta. — Geiringer, Fery, Hirschl, Vodnitscher, Oesterreicher in Lichtenstern, trgovci, z

Dunaja. — Boreli in Felici, zasebnika, iz Zadra. — Marija Omersa, iz Tržiča. — Vinko Majdič, posestnik, iz Kranja. — M. Kotnik, posestnik, z Vrhniko. — Janez Vidregar, župnik, iz Podkrajca.

Pri **Bavarskem dvoru**: Alojzij Pirksholz, iz Kamnika. — Peter Stedry, iz Dobrave.

Pri **Južnem kolodvoru**: Adolf Svoboda, trgovec, iz Praga.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.	738.91	+ 9.8	sl. zp.	oblačno	
30. 2. u. pop.	741.92	+ 6.0	sl. zp.	dež	12.60
9. u. zveč.	749.77	+ 2.4	sl. vz.	jasno	

Zjutraj zarija; opoldne jel je dež rosi in je do večera po malem šel. Zvečer se je zapadni veter sprevrgel v iztočnega in je lepo vreme napravil. Noč je bila jasna. Srednja temperatura gorkote 6.1°C, za 0.7° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

31. marca.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	84 gl. 55 kr
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	84 „ 75 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	114 „ 50 „
Papirna renta, davka prosta	101 „ 75 „
Akcije avstr.-ogerske banke	874 „ — „
Kreditne akcijske	298 „ 20 „
London	125 „ 75 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	9 „ 99 „
Ces. cekini	5 „ 92 „
Nemške marke	61 „ 60 „

Žitna cena.

Pšenica banaška 1 hlkt. 8 gl. 90 kr., — domača 7 gl. 10 kr. — Rž 6 gl. 76 kr. — Ječmen 5 gl. 60 kr. — Ajda 5 gl. 60 kr. — Proso 6 gl. 76 kr. — Turšica 5 gld. 66 kr. — Oves 3 gl. 62 kr.

„Kako sem se jaz likal.“

Povest slovenskega trpina v poduk in zabavo.

Sestavil in spisal J. Aléšovec.

Dobiva se za znižano ceno 1 gl. izvod, po pošti 10 kr. več, samo pri Ant. Obreza, ključarske ulice št. 3, III nadstropje.

„Ne v Ameriko!“

Povest Slovincem v poduk, od istega pisatelja, za znižano ceno 60 kr., po pošti 5 kr. več.

JOSIP LEVEC,

trgovec pri mesarskem mostu v Ljubljani, kupuje

borove popke, češminovo ljubje od korenin, debila in vej, vsake vrste rastlinstva in sploh poljske pridelke,

kakor že poprej več let in plačuje vse to po najvišjih cenah.

Prodaja pa tudi

izvrsten semenski krompir in fižol

(2) jako poceni.

Med v satovji

à kg 80 kr.

Garantiran pitanec

v škatljah po 5 kg, kg po 60 kr., škatlja 30 kr., se pošilja po pošti proti predplačilu ali povzetju.

V škafih na debelo ceneje.

OROSLAV DOLENEC,

svečar,

(11)

v Ljubljani, Gledališke ulice.

Umetne

(18)

zobe in zobovja

ustavlja po najnovešem amerikanskem načinu brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije

zobozdravnik A. Paichel,

poleg Hradskega mostu, I. nadstropje.